

SÈRIE 2

Cal respondre 5 preguntes repartides en tres exercicis. L'exercici 1 consta d'un text i tres preguntes. Els altres dos exercicis tenen una sola pregunta cadascun. Cada exercici inclou dues opcions diferenciades. Les dues opcions de cada exercici tenen les mateixes característiques.

Hi ha, òbviament, multitud de maneres correctes de respondre les diferents preguntes. Els criteris que figuren a continuació pretenen unificar al màxim possible la correcció d'exàmens que es presten a solucions molt diferents. Res no pot substituir, però, l'exercici de sentit comú que requereix la decisió del corrector sobre si, i en quin grau, una resposta s'ajusta o no als principis generals que s'enuncien a continuació.

El paper de la precisió, la claredat i la correcció gramatical

En una prova de filosofia, la precisió, la claredat i la correcció gramatical són fonamentals. Els correctors hauran d'evitar, però, fer-ne una avaluació autònoma: aquests trets no poden ser avaluats independentment del contingut. Si la resposta no s'adequa en absolut al que es demana, aleshores la claredat, la precisió i la correcció gramatical no hi afegeixen cap valor. Això no vol dir que no hagin d'afectar la qualificació. Respecte al grau de precisió: aquest és part intrínseca del contingut que es vol expressar. Respecte a la claredat i la correcció gramatical, el criteri que s'haurà d'utilitzar és que, en la mesura que siguin deficients, afecten negativament el contingut que de fet s'expressa i, per això mateix i en aquesta mesura, han d'afectar la qualificació.

Exercici 1

Pregunta I

Explicar breument el contingut del text.

[2 punts]

L'objectiu de la pregunta és detectar el grau de comprensió del text. **La resposta no cal que demostrï que l'alumne/a coneix els detalls de la filosofia de l'autor** (excepte si la manca d'aquest coneixement li impedeix d'entendre el text). Les restriccions sobre espai (entre 60 i 100 paraules) són només orientatives per determinar indirectament el tipus de resum que s'espera: ni un breu títol, ni una llarga paràfrasi de tot el text. **Per tant, si el contingut del resum és equivalent al que es podria fer en el nombre de paraules indicades, no ha de comptar contra l'alumne/a el fet que no respecti aquests límits.**

A continuació s'esmenten les idees principals que se suposen en una resposta correcta. Cal tenir en compte, però, que les formes en què s'enuncien i comparen en un petit resum poden ser molt diverses. El seu enunciat pot ser explícit o estar implícit en la redacció de l'alumne/a. I, per descomptat, no es pot esperar de cap manera un desenvolupament detallat de cada idea. És important, però, que l'alumne/a no es limiti a enunciar idees sinó que mostri comprensió de l'estructura argumentativa o discursiva del text.

Opció A)

Per assolir la màxima puntuació, cal que el resum consideri els següents punts:

- (i) Kant, primer, raona d'on pot sorgir un imperatiu categòric: diu que ha de ser a partir d'allò que és, necessàriament, un fi per a tothom.
- (ii) Ens indica que la naturalesa racional és un fi per a tothom (un fi en si mateix).
- (iii) I a partir d'aquí formula l'imperatiu categòric que cal tractar la humanitat sempre com un fi en si mateix, i no com un mitjà.
- (iv) Aplica aquest principi al cas de la persona que considera suïcidar-se: si ho fes, aniria en contra de l'imperatiu categòric perquè tractaria la humanitat (en aquest cas, a si mateix) com un mitjà, i no com un fi. Per tant, el suïcidi no és permisible.

Opció B)

Per assolir la màxima puntuació, l'alumne haurà d'exposar, d'una forma o altra, les idees següents:

- (i) Algú podria dir que no està bé pretendre concloure que Déu existeix a partir del fet que jo tinc el pensament que Déu existeix: perquè de pensar que una cosa existeix, no se segueix que aquesta cosa existeixi.
 - (ii) Qui digui això, però, està equivocat (cau en un sofisma), perquè el cas de Déu és diferent: en la mateixa noció de Déu hi ha contingut el fet que existeix; mentre que en la concepció d'una muntanya no està contingut el fet que en el món hi hagi cap muntanya.
 - (iii) Concebre Déu va junt amb concebre que existeix, de la mateixa manera que concebre una muntanya va junt amb concebre una vall: simplement no es poden separar.
- En les dues opcions, l'avaluació de la Pregunta I s'ha de fer **de forma global**. L'alumne/a no té en absolut per què fer el seu resum distingint exactament el mateix nombre d'apartats que s'indiquen en aquests criteris. El que s'ha de fer en una bona resposta és articular d'una manera mínimament coherent les idees que s'hi indiquen.

Pregunta II

Explicar el **significat** de termes o expressions.

[1 punt]

El que es demana no és donar definicions exactes o precises que hagin de ser vàlides per a qualsevol context d'ús de les expressions, ni tampoc que l'alumne/a utilitzi un vocabulari tècnic. El fet que l'alumne/a utilitzi un llenguatge sense cap tecnicisme, si no té incorreccions, no haurà de comptar en contra seu. Quan sigui possible, té dret a inferir el significat només de la informació que li proporciona el text. En la mesura en què demostrï la comprensió pertinent, això no pot comptar en contra seu.

Opció A)

- a) «principi pràctic»: una regla que diu com ens hem de comportar.
- b) «imperatiu categòric»: un principi que diu com cal comportar-se, no per tal d'obtenir alguna altra cosa que es desitgi, sinó necessàriament, independentment de voler obtenir qualsevol altre fi ulterior.

Opció B)

- a) «Necessitat»: Hi ha necessitat quan quelcom no pot ser d'una altra manera.
- b) «Sofisma»: Una manera de raonar que sembla correcta, però que no ho és.

Important: aquestes respostes són sols un exemple de resposta correcta. En cadascun dels casos hi ha moltes altres maneres correctes de respondre.

Pregunta III

Donar les raons de l'autor a favor d'una tesi.

[3 punts]

L'enunciat demana referir-se al pensament de l'autor. S'haurà de tenir present, però, que el que es demana no és una exposició general del seu pensament. Només es tindran en compte les idees que siguin pertinents per entendre l'afirmació que es vol explicar i per entendre les raons de l'autor per fer aquesta afirmació. Un bon examen serà aquell que sàpiga indicar quin paper juga aquesta afirmació particular en el conjunt del pensament de l'autor i com aquesta afirmació es justifica a partir d'allò que l'autor defensa. A vegades una exposició general i correcta del pensament del filòsof pot no respondre al que es demana si no explica com el pensament general de l'autor justifica la tesi particular que és objecte de la pregunta.

Opció A)

La màxima puntuació requeriria referir-se correctament a:

- (i) Algunes de les idees bàsiques de l'ètica kantiana: distinció entre imperatius hipotètics i categòrics. La bona voluntat com la única cosa que té valor en ella mateixa; un acte és moralment valuós no per les seves conseqüències, sinó si es fa per deure i conforme al deure.
- (ii) Explicar, amb les pròpies paraules de l'alumne, les idees que es presenten en el propi text de l'examen: la formulació de l'imperatiu categòric en termes del fi en si mateix.
- (iii) Explicació de per què en cadascun dels casos que esmenta la frase (mutilar-me, danyar-me o matar-me a mi mateix) s'estaria tractant a un mateix com un mitjà, i no com un fi.
- (iv) Serà meritori (però no és en absolut necessari per poder tenir la màxima puntuació) si l'alumne esmenta, tal com fa Kant, l'existència de casos que, en principi, poden semblar que presenten una dificultat per a la doctrina kantiana: casos com amputar-se un membre per a salvar la vida, o posar en risc la pròpia vida amb determinades finalitats, i que Kant diu que es podrien tractar adequadament si es precisés amb més detall què és el que se segueix del seu principi).

Opció B)

La màxima puntuació requeriria referir-se correctament a:

- (i) En les *Meditacions*, Descartes es proposa trobar un coneixement que sigui cert. Arriba primer al coneixement que ell existeix com a cosa que pensa. Li cal, però, poder anar més enllà d'aquest primer coneixement.
- (ii) Tot examinant les idees, s'adona que la idea de Déu (la idea d'un ésser màximament perfecte, infinit, etc.) el condueix a poder provar que Déu existeix.
- (iii) Cal explicar l'argument ontològic, recollit parcialment en el text, amb les pròpies paraules de l'estudiant, i amb l'ajut, potser, d'exemples com el de la muntanya i la vall que apareix en el text.
- (iv) La frase del text indica com procedeix aquest argument, que va de l'essència (de les propietats) a l'existència (a l'existència real).
- (v) No és necessari dir això (es pot treure la màxima puntuació sense dir-ho), però serà meritori si s'esmenta: l'existència d'un Déu omnipotent i bondadós serà, en l'argumentació cartesiana, la garantia que no s'està en un engany perpetu i que el món material existeix.

Exercici 2

Comparar o relacionar un concepte o idea de l'autor amb un altre.

[2 punts]

El concepte o idea de l'autor que cal comparar serà un concepte o idea que apareix en les lectures proposades, però no cal que aparegui en el text de l'examen. En qualsevol cas, serà un concepte o idea de l'autor que es relaciona directament amb algun dels problemes tractats en els textos seleccionats.

Cal tenir en compte:

- a) La identificació adequada i precisa de les dues concepcions que s'han de comparar.
- b) El contrast pertinent dels dos termes de la comparació.

En qualsevol cas: **l'alumne/a és lliure de triar fer una caracterització de les dues concepcions de manera prèvia i independentment de la comparació i després establir la comparació, o fer la caracterització de les dues posicions de forma implícita en termes de les diferències i de les semblances mútues. També pot escollir fer una caracterització prèvia d'una de les dues concepcions –qualsevol d'elles– i descriure l'altra per contrast.** Per tant, l'enunciat exacte de la pregunta s'ha d'entendre que no posa restriccions a aquesta llibertat en la resposta.

Exercici 3

Consideració raonada de l'estudiant a favor o en contra d'una tesi.

[2 punts]

Es tracta d'avaluar una tesi que estarà relacionada amb alguns dels problemes tractats per l'autor, però que pot no estar directament vinculada amb la temàtica del text. En aquesta pregunta l'estudiant ha d'intentar justificar la seva posició a favor o en contra de la tesi tot fent-ne una valoració personal (la resposta pot també consistir a explicar, de forma raonada, per què de fet no està ni a favor ni en contra de la tesi).

Es tracta que l'estudiant faci l'esforç d'**argumentar** d'una **forma personal, clara, coherent** a favor o en contra de la tesi.

D'altra banda, l'acord del corrector amb la tesi defensada no pot tenir-se en compte a l'hora d'avaluar aquesta pregunta, ni tampoc el fet que l'alumne/a ignori arguments històricament importants.

Caldrà valorar, doncs:

- (a) El grau de comprensió que es demostrï de la tesi a discutir.
- (b) La coherència de les raons que l'estudiant doni ja sigui a favor o en contra de la tesi, i la claredat de la seva exposició.

És important que l'alumne no es limiti a fer afirmacions, sinó que ofereixi raons o consideracions per mirar de donar suport a allò que afirma.

Pel que fa a l'opció A), serà meritori que l'alumne mostri que s'adona que la pregunta tracta de si la prostitució és moralment permisible, i no pas, directament, de si hauria de ser una activitat legal. Per altra banda, si un alumne avalua la consideració que s'aporta en l'enunciat de la pregunta com volent donar suport a la idea que la prostitució no hauria de ser legal, pot arribar a tenir també el màxim de la puntuació (si la resposta, altrament, està bé –és a dir, si aporta raons per a justificar la seva postura a favor o en contra de la tesi, i les expressa de forma clara i ben estructurada).

Pel que fa a l'opció B), serà important que l'alumne mostri que entén la força de l'argument i que, si s'hi mostra en desacord, no ho faci simplement negant la darrera afirmació, sinó mostrant per què creu que *l'argument* no és correcte (per exemple, assenyalant per què creu que alguna de les afirmacions prèvies, que s'usen per intentar donar suport a l'afirmació final, és falsa o no està justificada).